

1962

838

894-362-93

465

НИЗАМИ КЭНЧЭВИ

Сейрли Узук

М. Ф. Ахундов ядына
Азәрбајҹан Республикасы
КИТАБХАНАСЫ

БАКЫ • УШАГКЭНЧНЭШР • 1962

2892

Зэлэлэ бир чухурдан
Атды дашы, кэсэжи.
Үзэ чыхды бу заман
Бөжүк бир ат чэмдэжи.

Бу ат гаҗрылмыш мисдэн,
Үстү чыраг тэк јаныр.
Күнэш ишыг сәпәркән,
Мин бир рәнкэ бојаныр.

Чөлдән чобан кечәркән
Көрдү чухур парылдар.
Ичиндә атдыр мисдән,
Бөјрүндә бир дешик вар.

Олду баһар кими шән,
Башдан ашды севинчи.
Ата бахды дешикдән,
Көрдү ојугдур ичи.

Бу ојугда бир адам
Јатыр илләрдән бәри.
Түкү, рәнки, сапсағлам,
Дәјишмәмиш һеч јери.

Јатанын бармағында
Гијмәтли бир үзүк вар.
Ишыг дүшән чағында
Күнэш кими парылдар.

Һејрәт етди көрдүјү
Бу ишләрә о чобан.
Чыхарды тез үзүјү
Јатанын бармағындан.

Өз овчуна гојунча
Диггәтлә бахды она.
Хејли бахыб дојунча,
Тахды өз бармағына.

Јенә ахтарды чобан,
Бир шеј тапмады анчаг.
Ајрылды о, мис атдан,
Чухурдан олду узаг.

Тез сүрүжә жанашды,
Сәси басды чөлләри.
Севинчи башдан ашды,
Көзләйирди сәһәри.

Кечә олмушду жары,
Чобан батмыш севинчә.
Саҗырды улдузлары,
Көз җуммады о кечә.

Сәһәр олду, дан сөкдү,
Күнәш галхды җухудан,
Көждән аҗдынлыг төкдү,
Рәнкә бүрүндү һәр жан.

Јајды сүрүнү чөлә,
Од дүшмүшдү чанына,
Јүјүрдү күлә-күлә
Ағасынын јанына

Көстәрсин бу үзүјү,
Билсин нәдир гүјмәти;
Ачсын она көрдүјү
Мө'чүзәдән сөһбәти.

Аға көрдү ки, чобан
Кәлир кефи булашмыш.
Деди:—Јохса, ај аман,
Сүрүјә гурд дарашмыш?!

Тез гојундан, гузудан
Әввәлчә тутду хәбәр.
Чаваб вериркән чобан,
Сакиг олду бир тәһәр.

Аға илә бу заман
Ширин сөһбәт едиркән,
Бирдән-бирә о чобан
Јох олурду көзүндән.

Сонра јенә бир аздан
Көрүнүрдү көзүнә.
Аға бағырды:—Чобан,
Ојнама өз-өзүнә!

Бирдэн сэн, еј ојунбаз,
Нечин көздэн итирсэн,
Јенә кечмәјир бир аз,
Көрүнүрсэн јенидән?

Көзбагыча ојуну
Ојнајырсан мәнимлә.
Доғру сөјлә, сән буну
Һардан өјрәндин белә?!

Һардан сәнә бу чаду,
Һардан сәнә бу әмәл,
Сәнә кимдән чатды бу?
Дурма, чобан, сөјлә, кәл!

Ағанын даннағындан
Дәрин һејрәтдә галды:
Бир аз дүшүндү чобан,
Өз ағлындан дәрс алды.

Билди үзүк гашыдыр
Ону көздән итирән.
Пырылдајан дашыдыр
Бу истәјә јетирән.

Гашыны көстәрәндә
Итир, јох олур көздән.
Овчунда кизләдәндә
Чыхыр кизли пәрдәдән.

Ејлә ки, тез өјрәнди
Бу кизли сирри чобан,
Баһар кими шәнләнди,
Чөлдә етди имтаһан.

Каһ отлајан чејрана
Јанашыб јан алырды,
Каһ чатырды аслана,
Бирдән тора салырды.

Бу көрдүјү ишләрдән
Чобан хејли чошмушду,
Үрәкдән олмушду шән,
Үзүјә сөз гошмушду:

„Үзүјүм, ај үзүјүм,
Сәнә јох тај, үзүјүм!
Мәни көздән тез итир,
Дурма, һарај, үзүјүм!“

Үзүјүм, чан үзүјүм,
Дәрдә дәрман үзүјүм!
Мәни гој көрсүн һамы,
Сәнә гурбан, үзүјүм!"

Атды даһа дағ-дашы,
Кәлди елин ичинә.
Овчунда үзүк гашы,
Ахды селин ичинә.

Ел голуну ачараг
Чобаны гаршылады.
Халга олду бир дајар,
Дилләрдә кәзди ады.

Һәр мәзлумун, Јохсулун
Көмәјинә кәлирди.
Һәр јетимин, һәр дулун
Көз јашыны силирди.

„Мәнәм-мәнәм“ дејәнләр
Бағрыны етмишди ган.
Халгы басыб јејәнләр
Түк салырды чобандан.

Сөјләдиләр падшаһа:
— Елә кәлмиш бир чобан,
Чобан демә, әждаһа, —
Јун гырхыр һәр асландан.

Овчунда бир чаду вар,
Көрүнмәјир көзләре;
Каһ кизли, каһ ашикар...
Ајыг бахыр һәр јерә.

Залым көрсә һәр јердә
Вурур онун бојуну.
Чохуну салмыш дәрдә,
Ишләдир бу ојуну.

Шаһ ешитди бу сөзү,
Гәлбиндә галхды туфан.
Гығылчым сачды көзү,
Башына сычрады ган.

Атланды о дурмадан
Гәлбиндә кин вә кәдәр.
Башында мин пәһләван,
Беш мин дә атлы ләшкәр.

Тутсун дејә чобаны
Дағлар, дәрәләр кечди.
Јолда гаршы чыханы
О, гангал кими бичди.

Өлкәни баса-баса,
Чатды бөјүк бир кәндә.
Ел батды дәрдә, јаса,
Һәр јандан дүшдү бәндә.

О кәнди бир һалга тәк
Ортаја алды орду.
Шаһын көзүндә шимшәк,
Әскәрләрә бујурду:

— Бу кәнддир о чобана
Өз гојунда јер верән.
Кәрәк бојансын гана
Мәнә дирсәк кәстәрән!

Гарышга да бу кечә
Јол тапмасын гачмаға.
Сәһәр шәфәг сөкүнчә
Гојмајын көз ачмаға.

Һүчум един дөрд јандан,
Од вуру азғын кәндә.
Халг илә јансын чобан,
Дүшсүн одлу кәмәндә.

Гој һижләкәр бу чаду
Гырсын одлу кәмәнди!
Гој сөндүрсүн бу оду,
Гуртарсын халгы, кәнди!

Шаһ чадырда јатмышды,
Нөвбәт чәкир гаровул.
Кәнд матәмә батмышды,
Инләр ана, гыз, огул.

Һәр үрәкдә вар горху,
Гыврылыр бир илан тәк,
Көзләрә кетмәз јуху,
Инләр иланвурән тәк.

Кечә галхды о чобан,
Кәнди белә чағында.
Чөлә чыхды бир јандан,
Үзүјү бармағында.

Гылынчы бир элиндә,
Бир элиндә галханы,
О, интигам чөлүндә
Эссин азгын иланы.

Тез чадыра жанашды,
Ојагды кешикчиләр.
Деди ки: — Кимдә вардыр,
Мәндәки бу күч, хүнәр?..

„Елим јашасын“ дејә
Дүјүнләди гашыны.
Јанашды нөвбәтчијә,
Вурду бирдән башыны.

Гылынч шаггыртысына
Шаһ диксиниб ојанды.
Адам багыртысына
Әлдә гылынч, дајанды.

Буну көрүнчә чобан,
Сәбри түкәнди даһа;
Әлиндә гылынч, галхан,
Бирдән көрүндү шаһа.

Шаһ итирди өзүнү,
Мат-мат бахды чобана;
Горху тутду көзүнү,
Рәнки дөндү самана.

Багырды: — Еј, сән кимсән!
Нечә кирдин чадыра?
Гылынчы ат элиндән,
Јохса вурдум, будур а!..

Чаваб вермәди чобан,
Кининдән гајнајырды;
Шаһа бахырды јан-јан,
Гылынчла ојнајырды.

Шаһы алмышды горху:
— Нәдир, дүшүмш изимә?
Кимдир бу шејтан оғлу,
Ох так батыр көзүмә.

Гылынчыны сыјырды,
Әл апарды галхана.
Бирдән-бирә јүјүрдү,
һүчум етди чобана.

Гылынчы ендирикән
Бирдән јох олду инсан.
Шаһ диксинди бу ишдән,
Билди: будур о чобан.

Јалварды о, көјләрә,
Бахды о јан-бу јана.
Көзләри бирдән-бирә
Саташды о чобана.

Гашларыны чатараг,
Әлдә гылынч дурурду.
Кинли-кинли бахараг,
Тез-тез кирпик вурурду.

Шаһ дүшәндә горхуја,
Үрәјини дәрә алды.
Көзләриндә бу дүнја
Кечә кими гаралды.

Тапмады башга чара,
Јенә һүчум едәркән
Көјнәди көһнә јара.
Чобан јох олду көздән.

Шаһ батмышды ган-тәрә
Горхусундан әсирди.
Ајаг басыб һәр јерә,
Чобан јолу кәсирди.

Шаһ билирди бу дүшмән
Төкәчәкдир ганыны.
Гуртулуш Јох гылынчдан,
Алачагдыр чаныны.

Деди:— Аман, тез сөјлә,
Нә истәјин вар сәнин?
Кәл дост олаг мәнимлә,
Бу тәхт, дәвләт, вар сәнин.

Чобан деди:— Јарамаз!
Чатмыш даһа әчәлин!
Көһнә дүшмән дост олмаз!
Јаман олмуш әмәлин!

Сән чох учуз алырсан
Мәһәббәти, вичданы.
Халгыма чаным гурбан,
Елдән бөјүк шеј һаны!

Вәтәнимдир, елимдир
Мәним варым, дәвләтим!
Бах, бу дашгын селимдир
Ганым, чаным, сәрвәтим.

Сән өлкәми таладын,
Вердин амансыз јелә;
Халгы гана бојадын,
Рәһм етмәдин бу елә.

Мәнәм ел оғлу чобан,
Чох улама, еј бајгуш!
Халгымын бағрыдыр ган,
Сәнә јохдур гуртулуш!

Буну ешидинчә шаһ
Титрәди јарпаг кими.
Үрәјиндән чәкди аһ,
Ағарды занбаг кими.

Даһа дурмады чобан,
Атылды бирдән-бирә,
Вурду шаһын бојнундан,
Башыны салды јерә.

Ел бу ишдән шән олду,
Арзусу күлшән олду,
Унутду һәр бир дәрди,
Мејвә дәрди, күл дәрди.

М. Ф. Ахундов adına
Азәрбајҹан Республикасы
КИТАБХАНАСЫ

Ушаклар үчүн ишләјән
Абдулла Шаиг
Россам *М. Власов*

ИНЗАМИ ГЯНДЖЕНИ
ВОЛШЕНОЕ КОЛЬЦО
В обработке А. Шаига
(На азербайджанском языке)

Редактору *Најас Тапды*
Башни редактору *Ј. Шаамшина*
Техники редактору *В. Авадеева*
Корректору *Ш. Гулиева*

Челә ишләнгәнни 1.Х.1962-чи ил. Форматы
60x90, 1-2 чәк агары. Учет ишр. агары 2.
Сифарш 200. Тиражи 20000. Гәрияти 15 гал.

Ушаккычлар, Бәки, Филателия күчәси, 8.
Азербайжан ССР Мәдәнијет Назарләтинин
76 Комиссар адына мөһбәси, Бәки,
Дан бајрам күчәси, 2.

1962

838